

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 75/97

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu konanom 11. novembra 1997 predbežne prerokoval podnet [REDACTED], bytom v [REDACTED] zastúpeného JUDr. Elenou Ľalíkovou, komerčnou právničkou v Bratislave, Kafendova ul. č. 6, vo veci porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 4 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky a vo veci porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 77/97, a takto

r o z h o d o l :

1. Podnet [REDACTED] v časti namietajúcej porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 4 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky o d m i e t a pre nepríslušnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky konať vo veci.

2. Podnet [REDACTED] v časti namietajúcej porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") bol 22. septembra 1997 doručený podnet [REDAKOVANÉ], bytom v [REDAKOVANÉ] podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len "ústava"). Podaným podnetom sa jeho pisateľ domáhal začatia konania pred ústavným súdom, pretože podľa neho rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 4 Cdo 77/97 bolo porušené jeho právo upravené v čl. 20 ústavy a v čl. 11 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len "Listina základných práv a slobôd") vlastníť majetok (byt). Rovnako namietal porušenie svojho práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Porušenie všetkých namietaných základných práv upravených v citovaných článkoch ústavy a ústavného zákona videl v tom, že dispozičné oprávnenie jeho vlastníckeho práva "obmedzil súd neprípustne bez zákonného zmocnenia (§ 713 ods. 1, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 18 Zákona o rodine, takým vo vzťahu medzi účastníkmi konania nemôže byť)".

Odvolávajúc sa na názor publikovaný v odbornom časopise Slovenskej advokátskej komory bol toho názoru, že ústavný súd môže, podľa čl. 130 ods. 3 ústavy, rozhodovať aj o porušení ústavného práva alebo slobody, ak takýmto orgánom bol všeobecný súd.

V závere podnetu jeho pisateľ sformuloval návrh na rozhodnutie ústavného súdu, v ktorom žiadal, aby ústavný súd konštatoval, že "práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ], garantované čl. 20 a 46 Ústavy SR v spojení s čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach boli rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 10.7.1997 sp. zn. 4 Cdo 77/97 porušené".

V odôvodnení podnetu jeho pisateľ (ďalej len "navrhovateľ") ďalej uviedol, že "Občiansky zákonník ani iný právny predpis nepoznajú takú právnu konštrukciu, podľa ktorej žalovaného právo bývať v spornom byte bolo odvodené od odvodeného práva nájmu bytu bývalej manželky výlučného nájomcu a vlastníka tohoto bytu a ani § 3 nezakladá obmedzenie vlastníckeho práva občana a už vôbec nie je správna úvaha súdu o tom, že od

práva manželov byť spolu podľa §18 Zákona o rodine, môže si jeden z nich odvodiť právo užívať cudziu vec, ktorá nepatrí tomuto manželskému partnerovi bez ohľadu na to, či k tomu dal, alebo nedal súhlas".

1. Podľa navrhovateľa k porušeniu ním namietaných základných práv došlo postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý, podľa neho, jednostranne a nezákonne posúdil vypratanie bytu osobou, ktorá v byte býva bez súhlasu vlastníka, čím došlo k porušeniu základného práva navrhovateľa "vlastniť majetok (byt) najmä v triáde jeho oprávnení (ius utendi et fruendi, et disponendi)" a k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, ktoré svojím rozhodnutím (rozsudkom) spôsobil najvyšší súd, keď "vlastnícke právo navrhovateľa obmedzil neprípustne bez zákonného zmocnenia".

Navrhol, aby ústavný súd prijal rozhodnutie, že "práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] garantované čl. 20 a čl. 46 Ústavy SR v spojení s čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach boli rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10.7.1997 sp. zn. 4 Cdo 77/97 porušené".

Z obsahu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júla 1997 sp. zn. 4 Cdo 77/97, ktorý pisateľ pripojil k podnetu, vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu - navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 1997 sp. zn. 10 Co 4877/96, ktorým bola [REDAKOVANÉ] uložená povinnosť vypratať byt, vlastníckym právom patriaci navrhovateľovi do 15 dní po zabezpečení náhradného bytu pre [REDAKOVANÉ], zamietol.

V dôvodoch rozsudku dovolací súd uviedol, že byt, vypratania ktorého sa navrhovateľ domáhal voči [REDAKOVANÉ] bol pôvodne predmetom práva osobného užívania patriaceho len navrhovateľovi, neskôr predmetom výlučne jemu patriacich práv nájomcu a v súčasnosti predmetom jeho výlučného vlastníckeho práva.

Bývalá manželka navrhovateľa počas existencie uvedených právnych vzťahov mala právo užívať byt len odvodene a zaniklo jej rozvodom manželstva s navrhovateľom 7. apríla

1994. Bývalá manželka navrhovateľa, podľa rozhodnutia najvyššieho súdu, mala právo v byte bývať a to až do pridelenia náhradného bytu alebo náhradného ubytovania podľa § 713 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Vychádzajúc z čl. 124 ústavy, podľa ktorého je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (nie zákonnosti) ide v tomto prípade o poskytnutie ochrany právam upraveným v ústave.

Z obsahu podnetu ústavný súd zistil, že jeho pisateľ sa domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva k bytu preskúmaním právneho názoru všeobecného súdu týkajúceho sa obmedzenia tohto práva. Inými slovami, domáhal sa priznania neobmedzeného obsahu vlastníckeho práva k bytu, hoci toto právo, jeho obsah, či prípadné obmedzenie upravujú zákony (zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, Občiansky zákonník), nie ústava ani iné ústavné zákony, a rozhoduje o nich len všeobecný súd. Ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri uplatňovaní zákonov a ich výklade viedli k rozhodnutiu vo veci samej so záverom, ku ktorému v rozhodnutí dospel. Ústavný súd nie je oprávnený preskúmať ani právne názory jednotlivých všeobecných súdov, ktoré sa na rozhodovaní predmetnej veci zúčastňujú. Je tomu tak aj preto, že všeobecné súdy vychádzajú zo zákonnej úpravy pri riešení sporu a nie z ústavnej úpravy. Ústavný súd je oprávnený posúdiť len neústavnosť ich konania (rozhodnutia) nie rozdielnosť právnych názorov všeobecných súdov, ku ktorým dospeli na základe výkladu a uplatňovania ustanovení zákona.

Aj keď je z ustanovení ústavy zrejmé, že z konania o podnete pred ústavným súdom nie je možné zásadne vylúčiť preskúmanie postupu všeobecných súdov a ani ich rozhodnutí, treba mať na zreteli ústavnú podmienku tohto konania, t.j. že ich preskúmava len vtedy, keď v dôsledku postupu alebo samotného rozhodnutia všeobecného súdu došlo k porušeniu základného ústavného práva alebo slobody fyzickej alebo právnickej osoby ako účastníka súdneho konania a pokiaľ tomuto základnému právu alebo slobode neposkytuje účinnú právnu ochranu iný orgán Slovenskej republiky.

Uplatňovanie zákona v súdnom konaní, postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv. Za porušenie základného práva občana nemožno považovať neúspech v konaní pred všeobecným súdom.

Na základe uvedeného ústavný súd v tejto časti podnet odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z.z. pre nepríslušnosť konať vo veci.

2. V časti namietajúcej porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd navrhovateľ uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozsudkom v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 4 Cdo 77/97 obmedzil dispozičné oprávnenie jeho vlastníckeho práva "neprípustne bez zákonného zmocnenia (§ 713 ods. 1, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 18 Zákona o rodine takým vo vzťahu medzi účastníkmi nemôže byť)".

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti podnetu preskúmal, či navrhovateľom namietaný postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je v príčinnej súvislosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a dospel k záveru, že tomu tak nie je.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Samotný neúspech v konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva, ktoré namietate.

Zmyslom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať tak, aby nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov upravených v druhej hlave siedmom oddieli ústavy.

Vychádzajúc z obsahu podnetu, podľa právneho názoru ústavného súdu, navrhovateľovi v tomto zmysle právo na súdnu ochranu pri domáhaní sa svojho práva odopreté nebolo. Domáhal sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na prvostupňovom, odvolacom a dovolacom súde. Žiadny zo súdnych orgánov, ktoré vo veci samej konali (Okresný súd v Banskej Bystrici ako súd prvostupňový, Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací a Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací) navrhovateľovi neuprel možnosť domáhať sa svojho práva zákonom ustanoveným postupom, naopak každý z nich vo veci konal a včas rozhodol. Samotné konania a rozhodnutia súdov sú prejavom toho, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy bolo rešpektované.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Z odôvodnenia podnetu i z priložených listinných dôkazov je zrejmé, že ani k porušeniu citovaného článku Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konaním najvyššieho súdu nedošlo.

Názor navrhovateľa, že ide o rozhodnutie nespravodlivé, nie je bez ďalšieho dôvodom pre začatie konania pred ústavným súdom o ochrane ústavných práv. Ochrana jeho práv bola plne zabezpečená aj v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd zistil, že neexistuje príčinná súvislosť medzi namietaným postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý na základe dovolania navrhovateľa dovolacie konanie o jeho veci začal, vykonal a o nej rozhodol a jeho právo na

